Kuntaliitto
Kommunförbundet

Lausunto

Dnro 2014/03/2015

16.11.2015

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Valiokuntakuuleminen 17.11.2015 klo 12.15

HE 51/2015 vp eduskunnalle laiksi vuorotteluvapaalain muuttamisesta

Hallituksen esityksessä (HE 51/2015 vp) vuorotteluvapaalakia esitetään muutettavaksi siten, että työhistoriaedellytys korotetaan 20 vuoteen, vuorotteluvapaajakson enimmäiskesto rajataan 180 kalenteripäivään, jaksotusmahdollisuus poistetaan ja vuorottelukorvauksen taso olisi kaikilla 70 prosenttia työttömyyspäivärahasta.

Esitetyt säädösmuutokset tiukentavat vuorotteluvapaan käyttömahdollisuuksia ja vähentävät vuorotteluvapaan käyttöä. 16 vuodesta 20 vuoteen kohonnut työhistoriavelvoite rajaa vuorotteluvapaan käyttöä, samoin myös enimmäiskeston lyhentäminen ja jaksotusmahdollisuuden poisto.

Kuntaliitto pitää vuorotteluvapaan uudistamiseen liittyviä julkisen talouden säästötavoitteita kannatettavina. Kuntien työnantajaroolin näkökulmasta etenkin vuorotteluvapaan jaksotusmahdollisuuden poistaminen selkeyttää järjestelmää ja helpottaa sijaisjärjestelyjä. Se myös osaltaan vähentää työnantajalle sijaisjärjestelyistä aiheutuvia perehdytys- ja hallintokustannuksia.

Vuorotteluvapaan käytön vähenemisellä on aiempien muutosten yhteydessä arvioitu olevan työllisyyttä lisääviä vaikutuksia. Kuntaliiton mukaan työllisyyttä mahdollisesti lisäävät vaikutukset eivät realisoidu korkean työttömyyden oloissa, vaan kyse on pikemminkin rajallisten työtilaisuuksien jakautumisesta eri henkilöille. Muutokset ohjaavat vakiintuneessa työsuhteessa olevia jatkamaan työuraansa keskeytyksettä ja toisaalta potentiaalisten sijaisten työtilaisuudet vähenevät.

Julkisen talouden ja työttömyysturvan säästöt on hallituksen esityksessä arvioitu ainoastaan vuorotteluvapaalle jäävän työntekijän saaman vuorottelukorvauksen näkökulmasta. Julkisen talouden ja työttömyysturvan kokonaisvaikutusten arvioinnissa on kuitenkin oleellista arvioida vaikutuksia myös vuorotteluvapaan sijaiseksi palkattavan työttömän osalta. Uudistuksen kokonaisvaikutukset julkiselle taloudelle ja työttömyysturvamenoihin muodostuvat edellä mainittujen osien yhteisvaikutuksena**. Kuntaliitto esittää, että hallituksen esityksen perusteluja täydennetään kokonaistaloudellisten laskelmien osalta.**

On mahdollista, että vuorotteluvapaajärjestelmän nettokustannukset julkiselle taloudelle ovat vähäisiä ja työttömyysturvaan ansio-osan osalta saattaa joissain tapauksissa syntyä säästöä korkean työttömyyden oloissa. Tämä johtuu siitä, että vuorottelijan korvaus on 70 % työttömyysturvan tasosta. Vuorotteluvapaan sijaisen edeltävänä tulona ollut työttömyysturva puolestaan korvautuu kokonaan työnantajan maksamalla palkalla. Palkan lähtötasona voitaneen pitää korkeintaan vuorottelijan saamaa palkkaa.

Työnantajalla on mahdollisuus palkata sijainen muuhun kuin vuorottelijalta avautuneeseen paikkaan ja näissä tapauksissa työttömyysturvavaikutukset ovat vaikeasti ennakoitavissa, koska sijaiseksi palkattavan työttömän kassajäsenyys ja ansio-osa eivät näissä tapauksissa myötäile vuorottelijan profiilia.

Vuorotteluvapaan kestoa ja käyttövolyymia rajoittavilta osilta uudistus vastaa aiempaan huonommin vuorotteluvapaalain 1 §:n tavoitteeseen parantaa työttömänä työnhakijana olevien henkilöiden työllistymisedellytyksiä määräaikaisen työkokemuksen avulla.

www.kunnat.net
www.kommunerna.net

Suomen Kuntaliitto
Toinen linja 14,00530 Helsinki
PL 200, 00101 Helsinki
Puh. 09 7711,faksi 09 771 2291
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Finlands Kommunförbund
Andra linjen 14,00530 Helsingfors
PB 200, 00101 Helsingfors
Tfn 09 7711, fax 09 771 2291
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi

On ennakoitavissa, että vuorotteluvapaan rajoittaminen ei lähivuosina tuota tavoiteltuja julkisen talouden säästöjä, mutta vähentää vuorotteluvapaan muita hyötyjä käytön vähentyessä. Vuorotteluvapaan dynaamisia, yksilöllisten tilanteiden pohjalta realisoituvia kustannusvaikutuksia julkiseen talouteen ei ole mahdollista etukäteen arvioida riittävän luotettavasti taloudellisiin argumentteihin nojaavan päätöksenteon pohjaksi.

SUOMEN KUNTALIITTO

Tommi Eskonen
Eritysasiantuntija